

Tények az oktatásról

A kormány politikáját meghatározó koncepciók és az azt megtestesítő jogszabályok megalkotása a kormány feladata és felelőssége. Ennek a munkának a belső munkamegosztásáról spekulálni nyilvánvalóan a politikai hangulatteremtés eszköze, különösen a nem éppen következetes felütéssel, amikor egy sajtóorgánus szerint a jelenlegi oktatás politika nem is Hoffmann Rózsa műve, hanem Orbán Viktoré, pontosabban a nevében eljáró Hoffmann Rózsáé... A jelenlegi oktatáspolitikáért mindkét politikus felelősséget vállal.

Hogy ez a politika szakítana a tudásalapú társadalom képével? A fogalmak pontos használata esetén éppen a tudásalapú társadalom képéhez tér vissza a pusztán készségeket vizsgáló "kompetenciaképzés" után.

Hogy a helyes három éves kori óvodáztatást a kormány elhalasztotta volna? Pontosabban: bevezette, reális határidővel számolva az életbeléptetést.

Hogy pedagógiai programmal az állam töltené meg az iskolát? Évtizedek után először szakít a Nemzeti köznevelési törvény azzal, hogy az iskola pedagógiai programját a fenntartó ellenőrzi és hagyja jóvá. A pedagógusok értelmiségi alkotóerejének és szakmai tudásának tiszteletéből fakadóan az új törvény a nevelőtestület jogkörébe utalja a helyi pedagógiai program megalkotásának és jóváhagyásának jogát.

Hogy az iskolaépület működtetése az önkormányzatra maradna? A törvény valahogy másként fogalmaz: az önkormányzatok anyagi lehetőségeik, politikai és stratégiai szándékaik függvényében maguk nyilatkozhatnak évről évre, hogy részt tudnak-e és kívánnak-e venni ebben a működtetésben.

Hogy az egységes színvonal egyúttal minőségcsökkenést okoz? Az egyes önkormányzatoknál fölhalmozódó lehetőségek elvesznének? Értsük ezt úgy, hogy konzerváljuk a rendszert ahol "egyes" önkormányzatok kiváltságai teszik egyenletlenné a köznevelés rendszerét?

Hogy a néptánc és a matematika szakkör a helyi igények nyomán került a helyi programokba? Ezután alighanem valóban így lesz, az önálló helyi programok és a korábbinál jóval magasabb szabadon felhasználható finanszírozott órakerete okán - míg az elmúlt évtizedben ezek a különórák a finanszírozási hiány és az oktatásközpontú szabályozás miatt egyre kiszorultak az iskolákból.

Hogy a bukátás hiánya óvta volna a nehéz sorsú gyerekeket a rendszerből való kizuhanástól? A rendszerből, mely egy kötelező részvételt jelentő struktúra aligha jelent kizuhanást az év végi bukás. A cél pedig nem a kizuhanás megakadályozása, hanem a hatékony oktatás és nevelés, aminek a szakmai hátterét nem a szülők beleegyezése, hanem a pedagógusok szakmai tudása adja.

Motiváltság, lemorzsolódás, tankötelezettségi korhatár? Lazán összefüggő fogalmak. Amikor az előző rendszer tizennyolc évre emelte a tankötelezettség korhatárát, nem motiváltabbá tette a diákokat, hiszen tetszőlegesen gyenge teljesítménnyel is biztosította kötelező benntartásukat a rendszerben, nem csökkentette a lemorzsolódást, hanem kötelezően benntartotta a rendszerben a valójában a rendszeren belül lemorzsolódó tanulókat. A lemorzsolódás ugyanis nem azt jelenti, hogy ki hány éves korában fejezi be tanulmányait, hanem hogy milyen végzettséggel, teljesítménnyel. A nemzetközi példák ékesen bizonyítják,

hogy a tankötelezettségi korhatár és a lemorzsolódás köszönőviszonyban sincsenek egymással: a végzettség nélküli tizenhét éves nem jut messzebbre, mint a tizenhat esztendő, akit szervezett programokkal és valós képzettséget adó stúdiumokkal segítenek a cél felé.

Hogy a szakképző iskolák közismereti oktatásának arányát 33%-ra vagy az alá csökkentette a szakképzési törvény? Ismét más törvényről lehet szó, mint a parlament által elfogadottról. 33% se több, se kevesebb. Sőt a 33% nem is a hagyományos értelemben vett matematika, irodalom és földrajz - amiről el is felejtkezünk az elemzés során. Mert a leendő szakmunkásnak nem feltétlenül a világirodalom, Ázsia földrajza és binominális együttható szükséges az életben maradáshoz, munkalehetőséghez - de még az életen át tartó tanuláshoz sem, hanem szakmai ismeretekre, gyakorlatra - az elmélet területén pedig olyan készségfejlesztő tanulásra, mely a szakképzésben a hagyományos tantárgyi anyagokat most felváltja és éppen a későbbi, tantárgyfüggetlen további képzésekre, tanulásra teszi alkalmassá a fiatalokat.

Hogy a szakképzésbe analfabéták kerülnek? Valóban sokáig azok kerültek, és hosszú évek óta senkit sem zavar a tény, hogy önbecsapás a kötelezően beiskolázott diákok "szakképzése". Ezért indulnak el az új oktatáspolitikai találmányaként azok a híd-programok, melyek ezeket az alaphiányosságokat segítenek pótolni.

Titkos tanulmány? Régóta nem titok, bár a hozzá nem értők torz interpretációi nem véletlenül indítanak titkolózásra. Ezek a magyarázatok iskolabezárásokról és pedagógus elbocsátásokról újra meg újra lehetőséget adnak a zavarkeltésre és megfélemlítésre. Nem beszélve az újságírói honoráriumról az újra lerágott csontért.

Hogy a kormány "röghöz kötésről" beszélne? Lehet, hogy a sajtó egy része saját iróniáját sem ismeri fel? A kormány egy hazánkban szokatlan, a civilizált nagyvilágban azonban közismert fogalomról, a hallgatói szerződésről beszél, mellyel nem köt röghöz senkit, kétoldalú magánjogi szerződést ajánl leendő hallgatóknak az állami tandíj befektetés nemzeti érdekek szerinti megtérülését célozva. Feltételeit tekintve nemzetközi szinten kiemelkedően kedvező módon.

Azt pedig, hogy a lexikális tudás a gyakorlatban is hasznosítható (lenne) - a hiány oldaláról bizonyítja az elemző.

Dr. Gloviczki Zoltán
közoktatásért felelős helyettes államtitkár